

این گونه تربیت شدم

(تربیت بر اساس روایات ائمه معصومین علیهم السلام)

تالیف:

دکتر سید حمیدرضا علوی

"عضو هیئت علمی دانشگاه شهید باهنر کرمان"

انتشارات آوای نور

تهران - ۱۳۹۷

شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۱۲۴-۵
شماره کتابشناسی ملی	:	۳۶۵۵۵۷۶
عنوان و نام پدیدآور	:	این گونه تربیت شدم : تربیت بر اساس روایات ائمه معصومین علیه‌السلام / تالیف سیدحمیدرضا علوی.
مشخصات نشر	:	تهران : آوای نور، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	:	۱۶۰ ص.
یادداشت	:	کتابنامه.
عنوان دیگر	:	تربیت بر اساس روایات ائمه معصومین علیه‌السلام.
موضوع	:	علوی، سیدحمیدرضا، ۱۳۴۰ - - خاطرات
موضوع	:	خودسازی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	:	تربیت خانوادگی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	:	ائمه اثنا عشر -- احادیث
رده بندی دبویی	:	۲۹۷/۶۳
		- -

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

این گونه تربیت شدم

(تربیت بر اساس روایات ائمه معصومین علیهم السلام)

تالیف: دکتر سید حمیدرضا علوی

ناشر: انتشارات آوای نور

چاپ سوم ۱۳۹۷

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۱۲۴-۵

نشانی: تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهید وحید نظری

پلاک ۹۹، تلفن: ۶ و ۶۶۹۶۷۳۵۵ شماره: ۶۶۴۸۰۸۸۲

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

قیمت ۱۰۰۰۰ تومان

تقدیم به پیشگاه با عظمت و آسمانی پدر و مادر فرهیخته

و فداکارم

که «این گونه تربیت شدنم» را مدیون آنان می دانم.

روح مطهرشان غریق رحمت بی انتهای حق باد.

فهرست مطالب

پیشگفتار	۹
فصل اول: ارتباط با خدا، و تأثیرات تربیتی آن در زندگی ام	۱۳
۱-۱. مقدمه	۱۳
۲-۱. انگیزه معنوی و پاکسازی نیت از غیرخدا در روایات ائمه معصومین (ع) ..	۱۷
۳-۱. تأثیرات تربیتی انگیزه معنوی و پاکسازی نیت از غیرخدا در زندگی ام	۱۹
۴-۱. تلاش برای موفقیت در آزمایش‌های الهی در روایات ائمه معصومین (ع) ...	۲۱
۵-۱. تأثیرات تربیتی تلاش برای موفقیت در آزمایش‌های الهی در زندگی ام ...	۲۳
۶-۱. توکل، تفویض و اعتماد به خدا در روایات ائمه معصومین (ع)	۲۳
۷-۱. تأثیرات تربیتی توکل، تفویض و اعتماد به خدا در زندگی ام	۲۹
۸-۱. حج در روایات ائمه معصومین (ع)	۳۱
۹-۱. تأثیرات تربیتی حج در زندگی ام	۳۲
۱۰-۱. مسجد در روایات ائمه معصومین (ع)	۳۵
۱۱-۱. تأثیرات تربیتی مسجد در زندگی ام	۳۵
۱۲-۱. اذان در روایات ائمه معصومین (ع)	۳۶
۱۳-۱. تأثیرات تربیتی اذان در زندگی ام	۳۶
۱۴-۱. نماز در روایات ائمه معصومین (ع)	۳۷
۱۵-۱. تأثیرات تربیتی نماز در زندگی ام	۳۹
۱۶-۱. قرآن در روایات ائمه معصومین (ع)	۴۵
۱۷-۱. تأثیرات تربیتی قرآن در زندگی ام	۴۷
۱۸-۱. روزه در روایات ائمه معصومین (ع)	۵۰

۱۹-۱. تأثیرات تربیتی روزه در زندگی ام ۵۲

۲۰-۱. خمس در روایات ائمه معصومین(ع) ۵۳

۲۱-۱. تأثیرات تربیتی خمس در زندگی ام ۵۴

فصل دوم: ارتباط با خود، و تأثیرات تربیتی آن در زندگی ام ۵۵

۱-۲. مقدمه ۵۵

۲-۲. مشارطه، مراقبه و محاسبه نفس در روایات ائمه معصومین(ع) ۵۸

۳-۲. تأثیرات تربیتی مشارطه، مراقبه و محاسبه نفس در زندگی ام ۶۰

۴-۲. بهره‌گیری از فرصت‌ها در روایات ائمه معصومین(ع) ۶۳

۵-۲. تأثیرات تربیتی بهره‌گیری از فرصت‌ها در زندگی ام ۶۵

۶-۲. کتاب، مطالعه و تفکر در روایات ائمه معصومین(ع) ۶۶

۷-۲. تأثیرات تربیتی کتاب، مطالعه و تفکر در زندگی ام ۷۱

فصل سوم: ارتباط با طبیعت، و تأثیرات تربیتی آن در زندگی ام ۷۵

۱-۳. مقدمه ۷۵

۲-۳. ارتباط با طبیعت در روایات ائمه معصومین(ع) ۷۸

۳-۳. تأثیرات تربیتی ارتباط با طبیعت در زندگی ام ۸۰

فصل چهارم: ارتباط با دیگران و تأثیرات تربیتی آن در زندگی ام ۸۵

۱- ارتباط با پدر و مادر، و تأثیرات تربیتی آن در زندگی ام ۸۵

۱-۱. ارتباط با پدر و مادر در روایات ائمه معصومین(ع) ۸۵

۲-۱. تأثیرات تربیتی تنظیم نحوه ارتباط با پدر و مادر در زندگی ام ۹۱

۱-۲-۱. تأثیر محبوبیت ۹۱

۲-۲-۱. درک مقام پدر و مادر ۹۳

۳-۲-۱. نام گذاری با مسمی ۹۶

- ۲- ارتباط با معلّم و متعلّم، و تأثیرات تربیتی آن در زندگی ام ۹۷
- ۱-۲-۱. ارتباط با معلّم و متعلّم در روایات ائمه معصومین(ع)..... ۹۷
- ۲-۲. تأثیرات تربیتی تنظیم نحوهٔ رابطه با معلّم و متعلّم در زندگی ام ۱۰۳
- ۱-۲-۲. درک مقام معلّم ۱۰۳
- ۲-۲-۲. تحمیل به نفس ۱۰۴
- ۳-۲-۲. قدرشناسی و نقش تشویق و ایجاد انگیزه ۱۰۵
- ۴-۲-۲. نحوهٔ برخورد با دانشجو ۱۰۷
- ۵-۲-۲. معلمی ۱۰۸
- ۶-۲-۲. مکان مؤثر ۱۰۹
- ۳- ارتباط با همسر، و تأثیرات تربیتی آن در زندگی ام ۱۱۰
- ۱-۳-۱. ارتباط با همسر در روایات ائمه معصومین(ع) ۱۱۰
- ۲-۳. تأثیرات تربیتی تنظیم نحوهٔ ارتباط با همسر در زندگی ام ۱۱۱
- ۴- ارتباط با دوستان، و تأثیرات تربیتی آن در زندگی ام ۱۱۳
- ۱-۴-۱. ارتباط با دوستان در روایات ائمه معصومین(ع)..... ۱۱۳
- ۲-۴. تأثیرات تربیتی تنظیم نحوهٔ ارتباط با دوستان در زندگی ام ۱۱۵
- ۵- ارتباط با رفتگان، و تأثیرات تربیتی آن در زندگی ام ۱۱۶
- ۱-۵-۱. ارتباط با رفتگان در روایات ائمه معصومین(ع)..... ۱۱۶
- ۲-۵. تأثیرات تربیتی تنظیم نحوهٔ ارتباط با رفتگان، در زندگی ام ۱۱۷
- ۶- ارتباط با نیازمندان، و تأثیرات تربیتی آن در زندگی ام ۱۱۹
- ۱-۶-۱. ارتباط با نیازمندان در روایات ائمه معصومین(ع)..... ۱۱۹
- ۲-۶. تأثیرات تربیتی تنظیم نحوهٔ ارتباط با نیازمندان در زندگی ام ۱۲۳
- ۱-۲-۶. تأثیرات عاطفی ۱۲۳
- ۲-۲-۶. کمک و توجه به دیگران ۱۲۴
- ۳-۲-۶. طبابت جان ۱۳۵

- ۶-۲-۴. توجه به حقوق دیگران ۱۳۸
- ۷-ارتباط با گناهکاران، و تأثیرات تربیتی آن در زندگی ام ۱۴۰
- ۷-۱. ارتباط با گناهکاران در روایات ائمه معصومین(ع)..... ۱۴۰
- ۷-۲. تأثیرات تربیتی تنظیم نحوه ارتباط با گناهکاران در زندگی ام ۱۴۲
- ۷-۲-۱. تذکر اثربخش / موعظه حسنه..... ۱۴۲
- ۷-۲-۲. مقابله با انتقال منفی ۱۴۵
- ۷-۲-۳. نحوه برخورد با غیرمسلمان (چرا مسلمان شد؟) ۱۴۵
- ۷-۲-۴. قضاوت منصفانه یک غیرمسلمان ۱۵۰
- ۸-ارتباط با حیوانات، و تأثیرات تربیتی آن در زندگی ام ۱۵۰
- ۸-۱. ارتباط با حیوانات در روایات ائمه معصومین(ع) ۱۵۰
- ۸-۲. تأثیرات تربیتی تنظیم نحوه ارتباط با حیوانات در زندگی ام ۱۵۲
- ۸-۲-۱. حیوان میهمان ۱۵۲
- ۸-۲-۲. حیوان بیمار ۱۵۲
- منابع ۱۵۷

پیشگفتار

زندگی و حیات هر انسان مشحون از تجاربی است که هر کدام از آنها واجد پیام‌های تربیتی فراوان و گوناگونند. درس‌هایی را که بدین طریق می‌توان در کلاس زندگی و مدرسهٔ حیات آموخت آنگونه ژرف و نافذند که فراموش نمی‌گردند و آنچنان ملموس و عینی‌اند که حقیقتاً برای شاگرد آن مدرسه و کلاس متقاعد کننده می‌باشند. بدون تردید، اینجا نیز فراست و تیزبینی خاص خود را می‌طلبد که بتوان به درستی نکته‌های متعدد مورد تدریس را دریابی و ذکاوتی افزونتر می‌طلبد که چنان نکات دریافت شده را در عمل به کارگیری. دریغا که خود را از چنین درس‌هایی محروم داشته‌ایم و آثار چنان محرومیتی را به صورت تلخ و گوناگونی نظیر کاهش آرامش و شادی روزافزونمان احساس می‌کنیم. با حرکتی تند شونده و شتابدار در حال فاصله گرفتن از خوبی و نیکویی و عاطفه و مهرورزی هستیم، و آنگونه شتابان و پرعجله مسیر ناصوابمان را می‌پیمائیم که حتی فرصت لختی تفکر را از خود سلب نموده‌ایم که برآنچه از دست داده‌ایم بیندیشیم و در صدد چاره اندیشی و تدبیر برای باقیماندهٔ عمر برآئیم. حقا که نفس نفس زندگی و لحظه لحظه حیات را باید پاس داشت و غنیمت دانست و در جهت کشف حقائق عالم برآمد و با چنان حقائق زندگی کرد و نفس کشید. حبذا آنانکه در این چند روزه

حیات در جستجوی اینگونه بهشتی گمشده برآمدند و تا نیافتند نیارامیدند.

کدام منبع از خود به خودمان نزدیک‌تر که خود را دریابیم و از تک تک وقایع و رخداد‌های حیاتمان درس‌های لازم را دریافت داریم و آنگاه چنین اندوخته‌ای گرانقدر را در اختیار هم‌نوعان خویش و سایر انسان‌های جهان قرار دهیم. با دقت بیشتر در اینگونه تجاربی تفسیر واقعی و عینی آیات قرآن حکیم و روایات ائمه اطهار (ع) را در خواهیم یافت. به عبارت دیگر، اگر تجربه کرده باشیم آنگاه که نیتمان را از غیر پاک ساختیم موفق شدیم، و یا از بعضی مسائل پیش آمده به شدت اکراه داشتیم اما بعد از گذشت زمان بر ما ثابت گردید که قطعاً آنها به نفعمان بودند، و دهها مورد دیگر، این‌ها همه به نوعی اثبات صحت و اتقان آیات و روایاتند که ذهن و قلب آدمی را نسبت به حقانیت آنها مطمئن و متقاعد می‌سازد. همچنین ذکر مجموعه خاطرات و یا اتفاقاتی که گویای رفتار و برخورد صحیح در صحنه‌های گوناگون زندگی‌اند همان رفتارها و برخوردهایی که قرآن کریم و روایات ائمه اطهار (ع) مؤید آنها بوده‌اند و سیره عملی ائمه معصومین (ع) نیز همچون سیره نظری آنان هماهنگ و همگرا با آن نوع خاص رفتار بوده است، به گونه‌ای مشابه می‌توانند در انتقال پیام‌های خاص تربیتی آیات و روایات به وجهی بسیار مؤثر، نافذ و اثربخش باشند.

نگارش این مجموعه در راستای تحقق اهدافی خطیر و مهم از قبیل آنها که ذکر شد، بوده است. بدین منظور مطالب این کتاب در قالب چهارفصل اصلی تنظیم گشته‌اند که هر فصل خود متشکل از چند موضوع جزئی‌تر می‌باشد. چهارفصل کتاب در حوزه ارتباط فرد با خدا، با خود، با طبیعت و با دیگران نگاشته شده‌اند. فصل ارتباط فرد با دیگران، مشتمل بر رابطه فرد با پدر و مادر، معلم و متعلم، همسر، دوستان، رفتگان،

نیازمندان، گناهکاران و حیوانات است. در هر بخش از کتاب قبل از ذکر وقایع و خاطرات تربیتی و عبرت آموز زندگیم، روایات ائمه معصومین (ع) که مرتبط با آن بخش‌اند آورده شده و بعد از آن تأثیرات تربیتی مربوطه در زندگیم در قالب تشریح رخدادها و خاطرات مرتبط ذکر گردیده است. تمامی امید نویسنده این کتاب آن است که در پرتو الطاف ربوبی و هدایت آن مربی یگانه جهان، چنین نگاه و برخوردی نو با تربیت در قالب خود - زیست نگاری نحوه تربیت مؤلف کتاب، بتواند بر مخاطبین و خوانندگان آن واجد تأثیری شایان توجه باشد که با ایجاد نگرش و طرز تلقی صحیح نسبت به موضوعات بسیار مهم تربیت، زمینه لازم جهت ایجاد رفتارهایی درست متناسب با چنان نگرش‌هایی را در آنان فراهم آورد. در این صورت است که احساس خواهیم کرد اگر چنین توفیقی تنها ره آورد زندگی ام در این دنیا باشد برای من کافی است. در چنین حالتی، این احساس مقدس بر من مستولی می‌گردد که زندگی و حیاتم با حیات و زندگی تمامی مخاطبین کتاب پیوند خورده است.

سید حمیدرضا علوی

